

רמב"ם הלכות עדות פרק יא הלכה ח

לפיכך החשוד על דבר יש לו לדון בו ולהעיד בו לאחרים, חזקה אין אדם חוטא כדי שיהנו אחרים, כיצד נאמן עם הארץ לומר פירות פלוני מתוקנים הם, ונאמן הנחשד למכור בשר בכור לומר בשר זה שמוכר פלוני חולין הוא וכן כל כיוצא בזה משאר האיסורין, לפי שאימת האיסורים על הרשעים ואין אימת הממון עליהן. +/השגת הראב"ד/ לפיכך החשוד על דבר וכו' עד ואין אימת (הפסד) ממון עליהם. א"א זה אינו כן ומשנה שלמה היא במסכת דמאי פ"ד הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן שואל לו בשבת ואוכל על פיו חשכה מוצ"ש לא יאכל עד שיעשר ואי קשיא לך פסקא אחריתי הנכנס לעיר ואינו מכיר שם אדם נאמן ואמר לו אחד אני איני נאמן איש פלוני נאמן ה"ז נאמן הא אמרינן בירושלמי אכסנאי שאני ועוד משנה שלימה החשוד בדבר לא דנו ולא מעידו ומומי בכור שאני דקנסא בעלמא הוא ומש"ה נאמן הוא על חבריו. +

רמב"ם הלכות מעשר פרק יב הלכה יז

חשוד שהעיד על של אחרים נאמן, חזקה אין אדם חוטא ולא לו, ואין צריך לומר ע"ה, לפיכך עם הארץ שאמר זה טבל וזה תרומה זה ודאי וזה דמאי אפילו בשלו נאמן, אמר אלו פירות מתוקנין בשל אחרים נאמן והוא שלא יראו כעושה קנוניא כמו שביארנו. +/השגת הראב"ד/ חשוד שהעיד על של אחרים נאמן וכו'. א"א אין דבר זה מחוור שהרי הנכנס לעיר ואמר מי כאן מעשר ואמר אחד איש פלוני נאמן הקשו עליה בגמרא ועד אחד נאמן אמר ר' יוחנן קל הוא שהקלו באכסניא מפני חי נפש ועוד דרבי מאיר סבירא לה החשוד בדבר לא דנו ולא מעידו ואם קבעו הלכה כרבן שמעון בן גמליאל לענין מטיל מום בבכור שהוא קנס אבל לשאר איסורין חשוד אין מעיד וסתם לן תנא בבכורות כרבי מאיר. +

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ח הלכה יז

כל החשוד על דבר אע"פ שאינו נאמן על של עצמו נאמן הוא על של אחרים חזקה אין אדם חוטא לאחרים, לפיכך החשוד על הדבר דנו ומעידו. +/השגת הראב"ד/ לפיכך החשוד על הדבר דנו ומעידו. א"א כבר כתבתי למעלה בפ"ב מה מעשר שאין לסמוך על זה. +

חידושי הרשב"א מסכת חולין דף ו עמוד ב

כללא דנקטינן מהאי שמעתין וממאי דאיתמר עלה מסקנא דשמעתין דלחלופי לא חיישינן בסתם אנשים שלא נודעו לנו בגזלנים ולפיכך מפקדין פירות מעושרים אצל מי שנחשד על המעשרות ואינו חושש וכן גבינה אצל מי שנחשד שאינו משתמר מגבינת הנכרים וכן פת אצל מי שנחשד לאכול פת של בע"ב דנכרי וכן נותנין לו גבינה לבשל לו תבשיל ואינו חושש שמא יחליפנו, ונראה שג"כ מותר לתת לחייטים ישראלים חוטיין של קנבוס ואינו חושש שמא יחליפנו בשל פשתים אע"פ שחשוד לתפור בגדיו בפשתים, אלא שיש להתישב בדבר לפי שיש בו כדי להחמיר מפני שיש טורח בתפירת קנבוס מתפירת פשתים ומאחר שקל איסורו בעיניו שמא כדי להקל טרחו מחליפו לו וכמו שאמרו במשנה (דמאי פ"ב מ"ב) ר' יהודה אומר המתארח אצל עם הארץ נאמן א"ל על עצמו אינו נאמן כיצד יהא נאמן על אחרים וכאן אע"פ שאינו חשוד להחליף מחמת חליפיו מ"מ מחמת טורחו הוא מחליף ותופר, ומ"מ אסור לו לתפור בחוטי קנבוס שלו וכדאמר ר' הכא כיון דא"ל עשי לי משליכי כמאן דעריב איהו בידיים דמי דאף כאן כיון שהוא רגיל לתפור בכך ואינו חושש לתפור בין בזה ובין בזה אינו מחזור על הקנבוס אלא אחר המצוי לו והנקל בטרחו, דגבי מעשר מי לא עסקינן דא"ל עשי לי משליכי וטלי מעשר ואפ"ה חושש, ה"נ ל"ש, וכן האומר לחברו לחשוד על אכילת גבינה של נכרים עשה לי תבשיל מגבינה כשרה או קח לי מגבינת היהודים הבדוקים שחזקת מי שחשוד בכך שאינו קפיד ליקח בין מזה ובין מזה והחשוד בדבר לא דנו ולא מעידו.

מיהו ודאי אם אמר לו קח מישראל פלוני והבא לי נאמן בכך דמירתת שמא יתפס בזה כגנב וכן שנינו במסכת דמאי פ"ד האומר למי שאינו נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא מעשר אינו נאמן מאיש פלוני הרי זה נאמן הלך ליקח ממנו אמר לו לא מצאתיו לקחתי לך מאחר שהוא נאמן אינו נאמן.

וכן אם הביא לו מתנה בשם אחד הבדוקין אצלו אוכל ואינו חושש דכיון דקי"ל דאינו מחליף למאי נחוש ליה ואי משום חשש שמא משלו הוא נותן לו אין אדם עשוי ליתן משלו בשם אחר ועוד שאם אתה חושדו בכך הרי את חושדו כנכרי גמור שמתכוין ומתנכל להכשילו ולהעבירו, ובמה דברים אמורים במי שלא נחשד על הגזל אבל מי שנחשד על הגזל כ"ש שהוא חשוד להחליף וכדאמר הכא השתא מגזל גזל חלופי מיבעיא.

וכן מי שהוא חשוד לעבירות שאין רוב עמי הארץ חשודים אין זה כי אם מדרך המרד והפשיעה ואין מפקדין אצלו אלא בשתי סימנין דברים של תורה ושל רבנן בחותם אחד כדאיתא בע"ז פ"ג (ל"ט א) בחותם אחד שרי ומפרשי לה קצת מרבוותא ז"ל בישראל חשוד.

שולחן ערוך יורה דעה סימן קיח סעיף ח

כב] הלוקח בשר ושלחו ביד אחד מעמי הארץ, נאמן עליו אף על פי שאינו מוחזק בכשרות, ואין חוששין שמא יחליף. כח כג] ואפי' עבדי ישראל ואמהותיהם נאמנים בדבר זה. כד] ויש מי שאומר שאם הוא חשוד לאכול דברים שאין דרך הרבים להקל בהם, כט אף הוא חשוד להחליף.

ש"ך יורה דעה סימן קיח ס"ק כט

כט אף הוא חשוד להחליף - בס"ס קי"ט יתבאר דהיינו דוקא לאותו דבר שהוא חשוד לאכול עליו חשוד ג"כ להחליף ע"ש:

שולחן ערוך יורה דעה סימן קיח סעיף כ

לח מא] החשוד לאכול דברים שאין הרבים רגילים להקל בהם, אף הוא חשוד להחליף. וי"א שאין מפקדין אצלו דבר האסור מן התורה, אלא בשני חותמות (וע"ל סי' קיח ס"ח).

ש"ך יורה דעה סימן קיח ס"ק לח

לח החשוד לאכול כו' - הרא"ה בס' בדק הבית דקי"ח השיג על זה וז"ל מאי קאמר אם הוא חשוד לדבר זה פשיטא ולא בעינן טעמא דחשוד לשאר דברים שאין הרבים רגילין להקל בהן הוי והלא מומר לדבר אחד אינו מומר לשאר דברים עכ"ל, והרשב"א במשמרת הבית השיג עליו וכתב וז"ל ודאי אם אינו חשוד לדבר שאין הרבים רגילין להקל בו ואע"פ שהוא מיקל בדבר שהרבים מקילין בו מפקדין בידו אותו דבר בעצמו ולא חיישינן לאחלופי דאין זה קרוי מומר לאותו דבר שמה שמיקל בדבר זה אינו בעיניו כעובר וכמומר לזה כו' אבל בחשוד בדבר שאין הרבים מקילין בו כגון לנבילות וכיוצא בו אין מפקדין בידו אותו דבר אם הוא של תורה עד שיהא בו שני חותמות עכ"ל הרי דס"ל להרשב"א טעמא דחשוד להחליף משום דהוה מומר לאותו דבר אלא דבדבר שהרבי מקילין בו אינו קרוי מומר לאותו דבר הא לאו הכי מודה להרא"ה דמומר לדבר א' לא הוי מומר לשאר דברים ומה"ט לא כ' הרשב"א דמי שהוא חשוד לדבר שאין הרבים רגילין להקל בו הוה מומר לכל האיסורים אלא ודאי פשיטא חשוד לדבר א' אינו חשוד לדברים אחרים כדמשמע כולה סוגיא דריש חולין וסוגיא דבכורות פרק עד כמה דף ל"ו (וע"ש עמוד ב' בתוס' ד"ה וחכמים) ובכמה דוכתי בש"ס וכן בדברי הפוסקים והט"ו בסעיף ד' (וע"ל ס"ק י"א) משמע להדיא בדברי רבי' ירוחם סוף גט"ו וכל זה פשוט בעיני לא הוצרכתי לכתבו אלא מפני שראיתי להב"ח בסעיף ב' שהלך בדרך אחרת והבין דהא דס"ל להרשב"א דחשוד להחליף הוא משום דס"ל דהחשוד לדבר שאין רבים רגילין להקל בו חשוד לכל התורה כולה ע"כ הניח דברי הרשב"א בתה"ק והטור בתימה על שסתמו וכתבו החשוד לדבר אחד אינו חשוד לדברים אחרים ולא ביארנו הדברים שצריכין באור רחב עכ"ד ולא ירדתי לסוף דעתו והדבר ברור כמ"ש וע"ל סימן קנ"א סעיף ד"ה עוד מדיני חשוד: